

Dijital Dönüşüm Çağında Sinema Veritabanlarında Katılımcı Düşünümsellik: Türk Sineması Araştırmaları Örneği

Reflexivity in Cinema Databases in the Age of the Digital Transformation: A Sample of Turkish Cinema Research

Pelin AGOCUK¹, Dilan ÇİFTÇİ²

¹Asst. Prof. Dr., Near East University, Communication Faculty, Nicosia, Cyprus

²Asst. Prof. Dr., Near East University, Communication Faculty, Nicosia, Cyprus

ORCID: PA. 0000-0002-1886-1883;
D.Ç. 0000-0003-3806-3915

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Pelin Agocuk,
Yakın Doğu Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
Lefkoşa, KKTC

E-posta/E-mail: pelin.agocuk@neu.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 29.09.2020

Revizyon talebi/Revision Requested:
25.02.2020

Son revizyon teslimi/Last revision
received: 09.05.2020

Kabul tarihi/Accepted: 15.05.2020

Atıf/Citation: Agocuk, P., & Ciftci, D. (2020). Dijital dönüşüm çağında sinema veritabanlarında katılımcı düşünümsellik: türk sineması araştırmaları örneği. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 58, 1-35. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2020-0079>

Öz

Teknolojik gelişmeler bilgi paylaşımı, arşiv veri tabanı oluşturma ve bilgiye kolay ulaşma açısından kullanıcılara büyük bir imkan sağlamıştır. Büyük miktarda, farklı formatlarda ve sürekli artış içinde olan verileri analiz edebilmek ve arşivleyebilmek için sadece kullanıcılar tarafından üretilen verileri değil, sensörler ve makineler tarafından da üretilen verileri de içine alan 'büyük veri' özellikle büyük şirketler ile kamu kuruluşlarının büyük yatırımlar yaparak yazılımlarını geliştirdikleri verileri içeren bir kavramdır. Son yıllarda sadece kamu kuruluşlarının ve büyük şirketlerin değil, akademik kurumların ve kâr amacı gütmeyen sektörler ve kurumlarında bilgi ağı oluşturma amacıyla kullandıkları verileri de içermektedir. Çalışmada, Türk sineması alanında çok geniş bir arşiv veri tabanı oluşturan Türk Sineması Araştırmaları (TSA) web sayfasının arşiv veri tabanı incelenmiştir. Sinema alanında Türk Sineması Araştırmaları veri tabanı üzerinden yapılan araştırmaların sınırlılığı nedeniyle, çalışma literatüre katkı koyacak niteliktedir. Türk sineması alanında çok geniş ve kapsayıcı bir veri tabanı olarak kabul edilebilecek olan TSA resmî web sayfası amaçlı örneklem tekniği kullanılarak seçilmiştir. Büyük veri konusunda yeni araştırmalar ve tartışmalara da yol açacağı düşünülen bu çalışmada, betimsel analizler nicel ve nitel veriler olarak ortaya koyulmuş ve nitel araştırma yöntemleri veri toplama araçlarından belge analizi tekniği kullanılarak içerik çözümüleme uygulanmıştır. TSA web sayfasında oluşturulan belgeler amaçlı örneklem yöntemiyle taranmış ve araştırmada oluşturulan kodlama cetveli çerçevesinde belgelerin analizleri yapılmıştır. Çalışmanın sınırlılığını verilerinin bilgisayar donanımlı çevrimiçi ortam verilerinden oluşmasının verdiği değişkenlik özelliği oluştururken analiz yöntemi olarak belirlenen kesitsel süre ile bu kısıtlılığın ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Büyük veri, Türk sineması, arşiv veri tabanı, Türk Sineması Araştırmaları, büyük veri özellikleri

ABSTRACT

Technological advances have provided a great opportunity for users to share information, create an archive database and access information easily. Using 'big data' (which includes not only user-generated data, but also data generated by sensors and machines), in order to analyze and archive large amounts of data in different formats is a concept that is continuously increasing. In recent years, not only public institutions and large companies, but also academic institutions and non-profit sectors and institutions have used it used for the purpose of creating information networks. In this study, the archive database of the Turkish Cinema Research (TSA) web page, which constitutes a very large archive database in the field of Turkish cinema, is examined. Thus, this study has contributed to the literature on big data and cinema. The

TSA, which can be considered as a very extensive and comprehensive database in the field of Turkish cinema, was selected using the purposive sampling technique. In this study, which is thought will lead to new research and discussions on big data, descriptive analyses are put forward as quantitative and qualitative data and are analyzed using the document analysis technique from qualitative research methods. The documents created on the TSA web page were analyzed within the framework of the coding chart created in the research. While the limitation of the study is the variability feature of the data consisting of computer-based online environment data, it is aimed to eliminate this limitation with the cross-sectional time determined as the analysis method.

Keywords: Big data, Turkish cinema, archive database, Turkish Cinema Research, big data characteristics

EXTENDED ABSTRACT

Big data includes data that is developed by public institutions and large companies, especially by large investments, which includes data produced by sensors and machines as well as user-generated data in order to analyze and archive large amounts of data in different formats and is a concept that is continuously increasing. In this context, the archive database of Turkish Cinema Research (TSA), which includes a wide information network and sharing in the field of cinema, was the subject of the research. In this study, data were analyzed using qualitative research methods, specifically, the document analysis technique. In addition, descriptive analysis of these documents is presented in the form of quantitative and qualitative data. The sample of research consisted of data provided by the TSA web site, which includes 263 films, 50950 people, 1265 books, 258 magazines, 7975 articles, 1771 interviews, 677 theses and 42213 visual archive databases.

In this context, as a result of the general findings obtained in the research, it is seen that the page which provides a large archive database related to Turkish cinema has the opportunity to search for users in various fields. In the information network formed by the archive database including films, books, theses, articles, interviews and periodicals, archived according to their subjects and genres, the data is organized under its own headings and it is also possible to make detailed searches by associating them with each other. For example, while it is possible to search for any movie by film genre, it is

assumed that a movie may be classified as more than one genre and that it can appear under both movie genres. When one searches for a book using its relationality and flexibility feature, it is seen that a comprehensive information and data flow is created on the opened page. Therefore, the archive is also important in terms of the diversity of the database.

The archive database of the TSA official website, which includes the diversity, comprehensiveness, flexibility, volume, resolution, relationality and indexability of the big data, provides a significant and wide information flow for the users. The wide and comprehensive contents of the archive database are formed by associating with each other. Moreover, it shows that the archive database contains a high potential information network when evaluated in terms of the speed of the data. When the accuracy of the archive database is evaluated, it is seen that the information is provided by primary sources. A detailed examination of the TSA archive database shows that it has a large volume and flexibility both in terms of its relationship with other data banks and in terms of the scope of its archive. Therefore, it has been found that the page is constantly updated and new topics and resources are added. In addition, the creation of the request in the archive database subject to the research, the possibility to share information / documents on social media and the ability to make comments show that it covers all the features of big data. It is seen that the TSA archive database page, where the information flow is provided by the users, can be used in Turkish or English. It is seen that the archive database provides a fast data flow due to the users being given the last update date on the pages.

The TSA archive database, which is the subject of the research, was evaluated and analyzed in terms of the characteristics of big data. In this context, an attempt was made to reveal the structure of the archive database in terms of users rather than technical features. As a result of the research, it is seen that the archive database created on the TSA official website contains a very extensive and comprehensive information network in the field of cinema. It is thought that the deficiencies in the archive database created in this context can be solved with a wider configuration. It has been found that some resources have detailed tags on the page which provides great opportunities for easy access to information. In the light of the findings and information obtained as a result of the research, it has been concluded that the sources not found in the archive database can be added for users who conduct research in the field of cinema and it will provide easier access to the data.

GİRİŞ

Son zamanlarda gerek fen bilimleri gerekse sosyal bilimler alanlarında yapılan çalışmalarda sıklıkla yer bulan büyük veri, her ne kadar teknolojinin ilerlemesi ve kullanımı ile ilgili gelenen yeniliklerle birlikte konuşulmaya başlansa da, yıllardır içerisinde bulunduğumuz bir olgudur. Öyle ki bu olgu farkında olmadan destek verdiğimiz ve sürekli veri akışına katkı koyduğumuz yeni bir fenomenoloji olarak akademik çalışmaların ilgi odağı haline gelmiştir. Büyük veri kavramını bir veri kümesi şeklinde ele alan çalışmalar büyük veriyi teknoloji ile birlikte tüketicilerin artan ve çeşitli veri kullanımı olarak ifade etmektedir. İnternet ve onun getirdiği gelişmeler sayesinde bilgiye ulaşımın umut veren şekilde artışı beraberinde bilginin güvenilirliği ve değeri konusundaki şüpheleri de getirmiştir. Bilgi çöplüğü olarak ifade edilen biriken çok çeşitli verileri anlamlı ve değerli şekilde yeniden kazandırma amacıyla yola çıkan yazılım şirketleri büyük veri olgusunu ortaya çıkartarak literatüre kazandırmıştır. Kelime anlamıyla büyük veri hacmi açısından çok yer kaplayan veriler anlamında çağrışımlar yapsa da büyük veri farklı kaynaklardan elde edilen çeşitli verilerin anlamlı ve işlenebilir hale dönüştürülmesidir. Bu noktada veri tabanı uzmanlarının ilişkisel veri tabanları olarak biçimlendirebildiği büyük veri tabanları kullanılabilir ve değerli veriler olarak önemini korumaktadır.

Geleneksel veri işleme araçları ile analizi yapılamayacak kadar büyük olan veri setlerine büyük veri denilmektedir (Doğan, 2014, p. 3). Veri kelimesi Latince’de vermek anlamında olan ‘dare’ sözcüğünden gelmektedir. İngilizce’de data anlamında ilk kez 17. yüzyılda matematikte kullanılmıştır ve ‘bir argümanda kullanılan şeyler’ anlamına gelmektedir (Tablo 1). Diğer disiplinlerde kullanımı ilerleyen zamanlarda gerçekleşmiş ve 18. yüzyıla gelindiğinde gözlem, deney ölçümlerle ve hesaplamalarda elde edilen çıkarımlar olarak kullanılmaya başlamıştır (Rosenberg, 2013, p. 15).

Bilişim alanında veri kavramı şu şekilde ifade edilmektedir:

- Olgu, kavram veya komutların iletişim, yorum ve işlem için elverişli biçimde gösterilmesi,
- Bir çözüme ulaşmak için işlenebilir duruma getirilmiş gözlemler ve ölçümler,
- Bilgisayar için işlenebilir duruma getirilmiş sayısal ya da sayısal olmayan nicelikler (Sankur, 2004).

Kavram, çok büyük miktarda, farklı formatlarda ve sürekli artış içinde olan veriyi analiz edebilmek olarak tanımlanmaktadır. Kullanıcılar tarafından üretilen verinin yanı sıra sensörler ve makineler tarafından üretilen veriyi de içine almaktadır. Bu konuyla ilgili kamu kuruluşları ile büyük şirketler büyük yatırımlar yapmakta ve her geçen gün yeni yazılımlar geliştirmektedirler (Bayrakçı, 2015, p. 1).

Sosyal bilim alanında yapılan büyük veri çalışmaları daha fazla işletme, insan kaynakları, halka ilişkiler ve reklam gibi alanlardaki veri tabanları ile müşteri ve tüketici davranışları üzerine yoğunlaşmıştır, bu bağlamda büyük veri kavramının sanat ve estetik alanındaki kullanımı ile ilgili çalışmalar görece sınırlı olsa da, konu ile ilgili ulusal ve uluslararası literatüre bakıldığında büyük veri ile ilgili özellikle sosyal bilimler alanında birçok çalışma bulunmaktadır. "Big Data: A Survey" (Chen, Mao & Liu, 2014) başlıklı çalışma büyük verinin özelliklerini ortaya koymakla birlikte büyük veri teknolojisini geniş bir kapsamda değerlendirmektedir. Söz konusu çalışma büyük verinin genel arka planını tartışmanın yanında, işletme dahil, büyük verinin temsili uygulamaları olan yönetim, internet, çevrimiçi sosyal ağlar, kolektif zeka ve akıllı şebeke gibi konuları tartışarak geleceğe dair çözüm ve öneriler sunmaktadır.

"Feature Film Diversity on Australian Cinema Screens: Implications for Cultural Diversity Studies Using Big Data" (Coate, Verhoeven, Arrowsmith, & Zemaityte, 2017) adlı çalışmada ise, Avustralya sinemasının çeşitliliğiyle bağlantılı olarak, bu alanda büyük verinin kullanımı ve kültürel çeşitlilik alanlarına etkileri tartışılmıştır.

"Kinomatics: A Global Study into Cinema Data" (Arrowsmith, Verhoeven, Davidson, & Coate, 2014) adlı çalışmada, büyük veriyi daha geniş bir yelpazede ele alarak, dijital veri türleri, formatlar ve kaynakların yenilikçi şekilde kullanılabilmesi ifade edilmektedir. Ayrıca akademik olarak, sosyal ve beşeri bilimler dahil tüm disiplinler tarafından bilimsel ve kültürel verilerin kullanılabilirliği irdelenerek, özellikle sinema filmlerinin endüstriyel geometrisini uluslararası ölçekte değerlendirerek haritalandırmaktadır. Söz konusu çalışmada, sinemanın küresel tüketimi yoluyla oluşan kalıpları değerlendirerek, büyük veri kapsamında uluslararası film gösterimlerinin akışının ve davranışlarının da ayrıca incelendiği görülmektedir.

"Belgesel Sinemanın Alternatif Dağıtım ve Gösterim Olanağı Olarak İnternet" (Erkılıç, & Toprak, 2012) başlıklı çalışma ise belgesel film özelinde internet üzerinden film gösterimi konusunu tartışmaktadır. Dijital teknolojinin sunduğu düşük maliyet, hız,

kolay erişim gibi olanakları değerlendirerek, Türkiye’de belgesel film alanında yapım ve dağıtımını dijital dönüşüm ve internet teknolojisi bağlamında ele almaktadır.

“Dijital Yöntem ve Araçlar Türkiye Sinema Tarihi Çalışmaları Açısından Ne Vaat Ediyor?” (Şavk, 2018) adlı çalışmada, çevrimiçi video paylaşım platformlarından erişilebilen Yeşilçam filmlerinden yararlanabilme ve erişilebilmesi bağlamında, dijital yöntemlerin sunduğu avantajlar değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak, büyük veri alanında yapılan akademik çalışmalara bakıldığında dijital teknolojinin yaygınlaşmasıyla birlikte akademik alanlarda da çeşitli disiplinler tarafından kullanılmaya başlandığı ve giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Bu konuda yapılan akademik ve bilimsel çalışmaların varlığı da büyük verinin önemini ortaya koymaktadır. Çalışmanın amacı, sinema alanında büyük veri tabanı olarak kabul edilebilecek ve farklı alanlardan uzmanların da katkıları ile hazırlanmış olan Türk Sinema Araştırmaları veri tabanını incelemektir. Son zamanlarda büyük veri, arşivleme kolay erişilebilirlik bilginin ölçülebilmesi gibi konular dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte önem kazanmıştır. Çalışma kapsamında, incelenen Türk Sineması Araştırmaları arşiv veritabanı dijital dönüşüm açısından da değer kazanmıştır. Bu araştırma, özellikle dijital dönüşüm çağında bilgiye ulaşılabilirlik, çevrimiçi paylaşım, kültürel, sanatsal, estetik ve bilimsel alanlarda tartışma platformları oluşturabilme gibi avantajların var olduğunu ortaya koymasından önemlidir. Literatüre koyacağı katkılar da göz önünde bulundurulduğunda, Türk sinemasıyla ilgili geniş bir arşiv veritabanının incelenmesi sonucunda bilgi teknolojilerinin sunduğu olanakları da ortaya koymasından önemlidir.

Büyük Verinin Boyutları ve Özellikleri

İçinde bulunulan dönemde, akıllı telefonlar, televizyon, uydular, web, sosyal ağlar, bankalar, kameralar, uçaklar, kredi kartları, küresel konumlama sistemi cihazları, algılayıcılar ve radyolar gibi daha pek çok öge aralıksız bir şekilde farklı formatlarda veri üretmektedir (Bayrakçı, 2015, p. 21).

Çeşitliliği

Büyük verinin yapısındaki zenginliğin ve farklılığın ölçüsünü veri çeşitliliği oluşturmaktadır. Veri yapılandırılmamış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış ses, resim, video, sayı, metin ve benzeri formatlarda bulunmaktadır. Bu çeşitlilikteki

formatların içinde barındırması analizinde zorluklara yol açmaktadır (Kaisler et al. 2013). İnternetle birlikte dijital evrende yapılandırılmamış veri miktarı %90'nın üzerinde bir rakama ulaşmıştır (Gantz, & Reinsel, 2011). Büyük veride yer alan veriler bağlanmış ve birleştirilmiş, yapısal olmayan ve birleştirilmiş yapısal verilerdir. Facebook örneğinde olduğu gibi bir fotoğraf veya video gönderildiği zaman, başka web sitelerinde yer alan yorum ve linkleri içerebilen farklı formatlar eş zamanlı olarak yer alabilmektedir (Gantz, & Reinsel, 2011).

Hacmi

Büyük veri ile ilgili ilk hatırlanan özellik hacminin büyük oluşudur. Bu kavramda yer alan 'büyük' kelimesi de esasında verinin hacminin boyutundan gelmektedir (Zadrozny, & Kodali, 2013). Sosyal medya ve web 2.0'la birlikte dikkat çekici oranda günlük olarak işleme konulan ve üretilen verilerin miktarındaki artış gözlenmektedir. Dünyadaki bilgi miktarını ölçmeye çalışarak pek çok büyük şirket dijital evrenin büyüklüğünü belirlemek istemektedir. Bir örnek vermek gerekirse, EMC şirketinin sponsorluğu yardımıyla IDC'nin gerçekleştirdiği çalışmada dijital evrenin 2020 yılının 2009 yılına oranla 44 kat büyüyeceği öngörülmektedir (IDC iView, 2010). Farklı tanımlar ve metotlar denenerek dünyadaki veri hacmi hesaplanmaya çalışılmış ve bu çalışmada veri artışının aralıksız katlanarak arttığı tespit edilmiştir (Hilbert, & López, 2012; Ganz, & Reinsel, 2011).

Hızı

Büyük veri teknolojisine sahip olmayan firmalar eski klasik yöntemlerle verinin akışını değerlendirmektedir. Eskiden şirketler veri tabanlarına gelen veriyi güncelleyerek veya gerçek zamanlı olarak verileri anlık analiz edebilmekte ve işlem yapılabilmekteydi (Doğan, 2014, p. 10). Üretim hızı çok yüksek olan büyük veri her geçen gün hızını arttırmakta ve bu durum tüm iş süreçleri için önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda veriyi analiz edecek ve işleyecek süreçlerin de aynı hızda olması beklenmektedir. Facebook'ta günlük 2,7 milyar kez beğeni tuşuna tıklanmış olması büyük verinin ne kadar hızda üretildiğinin bir örneğidir (Gerhardt et al., 2012, p. 3). Buna ek olarak WhatsApp'ta günde 50 milyar mesaj gönderilmesi (Burnham, 2014), Twitter üzerinden dakikada 350 bin ve günde 500 milyon tweet'in atılması (Twitter Usage Statistics, n.d.) ve dünya genelinde 200 milyarı aşan e-postanın gönderilmesi (Burnham, 2014) ilave örnekler olarak gösterilebilir (Aktan, 2018, p. 4).

Veri hızı ile ilgilenen bir diğer sektör de e-ticaret ve çevrimiçi satıcılarıdır. Ürünlerinin satışlarının yanında, müşteri etkileşimi ve tıklama oranlarını da takip eden söz konusu şirketler, yapmış oldukları analizler sayesinde kullanıcılarına yeni ürünler sunabilmekte bununla birlikte onların aramaları doğrultusunda isteklerine cevap vererek rakiplerinden öne geçmektedirler. Akıllı telefonlar veri akışının hızlanmasında en önemli etkenlerdir. Kullanıcılarının sürekli yanında olması ve konum bilgisi yayması bu durumu kolaylaştırmaktadır (Dumbill, 2012).

Doğruluğu

Büyük verinin doğruluğu iki şekilde ifade edilebilir. İlk olarak kaynağının güvenilir olması, verinin hedeflenen kitleye uygun olmasıdır. Doğruluk büyük veri için günümüzde en zor elde edilen durumdur. Bunun sebebi verinin farklı kaynaklardan gelmesi ve veriyi toplayan kurumların bu kaynakları kontrol edememesidir (Sütcü, & Çiğdem, 2013, p. 94). Twitter 'de olduğu gibi, belirli bir 'hashtag' (#) ile oluşturulan içeriklerin gerçekten belirlenen hashtag (#) ile ilgili olup olmadığının kontrolünün yapılamaması örnek olarak gösterilebilir. Sosyal medyada reklam verirken hedeflenen kitleye ulaşmadaki en büyük başarı reklamın doğru kişilerce alınması olacaktır. Verinin hacmi büyük verinin kalitesi ile doğruluğunu belirleyen en önemli öğedir. Miktarı artan ve çeşitlenen veri kaynakları güvenilirliği aynı zamanda kaliteyi azaltmaktadır. Söz konusu durumla mücadele edebilmek için büyük veri analitikleri aralıksız çalışmaktadır (Marr, 2014).

Değeri

'Veriden anlam çıkarmak' olarak belirtilen büyük verinin değeri onun en önemli özelliğini oluşturmaktadır. Veri değeri, elde edilen verinin içeriğinin anlamı olarak ifade edilmesi ve böylece büyük verinin anlamlandırılması sağlanmaktadır. Verim ve fayda elde edebilmek için veri değeri veriden soyutlamanın daha etkili olarak çekilmesidir (Ruffatti, 2013). Değere dönüşebilmesi için büyük verinin analitik ve teknolojik yöntemler gerektiren, çeşitlilik, hız ve yüksek hacim ile karakterize edilen bilgi olması gerekmektedir. Bu bağlamda büyük verinin değerini şöyle açıklayabiliriz: 'Verinin organizasyonlar ve toplum için ekonomik değer yaratabilecek bir anlayışa dönüşmesi' (Mauro et al., 2016, p. 131).

Kapsamlılığı

Uzun yıllar boyunca veriyi depolama, düzenleme ve analiz etmede yeterli olunmamış ve araştırmacılar az miktarda veri ile çalışmak zorunda kalmışlardır. Bu durum istatistiğin kullanılmasını öne çıkarmıştır. İstatistiğin kullanma nedeni var olan tüm verilerin zaman ve mekan açısından alınıp kullanılmasının imkânsızlığındandır. Buna karşın büyük veri bir konu ile ilgili olarak çok büyük miktarda veriyi analiz eden bir çalışmadır (Bayrakçı, 2015, p. 32). Windows, Facebook ve Google gibi şirketlerin kullanıcılarına ait olan bilgilerin kaydedilmesi ile ilgilenen büyük veri tartışma konusu yaratmaktadır. 1,3 milyardan fazla kullanıcıya sahip olan Facebook'un sahip olduğu büyük veri düşünüldüğünde kullanıcıların kişisel bilgi ve özel hayatlarının kayıtlı olduğu unutulmamalıdır. Yakın bir zamanda 1222 sayfadan oluşan ve silinmiş mesajlar, oynanan oyunlar, bakılan fotoğraflar ve sohbetleri kapsayan bir pdf dosyanın Max Schrems'e verildiğinin hatırlanması gerekmektedir (Hill, 2012).

Dizinsellik ve Çözünürlüğü

Veri kapsamı ve dizinsellik (özgün etiketlendirme ve kimliklendirme) ile birlikte büyük veri çözünürlükte daha detaycı olmaktadır (Dodge, & Kitchin, 2003). Uzaktan ölçümlü resimler geliştirilmiş çözünürlüğe örnek gösterilebilir. 1980'lerin sonlarında, yeryüzüne ait en yüksek çözünürlüklü resimler Landsat uyduları sayesinde elde ediliyordu ve her bir piksel 30x30 metre yüzey alanına denk geliyordu. Oysa şimdi Google Earth ile resimler 2,5x2,5 metre çözünürlüğe sahiptir bu da detaylı görüntü elde edilmesini ve analizlerin daha sağlıklı yapılmasını sağlamaktadır (NASA Technology, 2015). Bir örnek vermek gerekirse etiketlenmiş bir ürün, Radyo Frekansı ile Tanımlama (RFID) sistemi sayesinde özel olarak kimliklendirilir. Ürünlerin radyo dalgaları ile okunmalarını sağlayacak bir ID kodları mevcuttur. Böyle olunca bir ürünün üreticiye giderken geçtiği aşamalarda takibi sağlanmış olur ve dizinsellik sayesinde mekan ve zaman çerçevesinde ürünler görüntülenir (Galli, 2012). Bu durum şirketlerin yatırım yapma ve karar alma süreçleri için can alıcı konumda bulunmaktadır (Bayrakçı, 2015, p. 34).

İlişkiseliliği

İlişkiselilik, değişik veri setlerinin nasıl kullanıldığının ve bir araya getirildiğinin boyutudur. Temel mantık, bir kişi ile ilgili depolanan verilerin tekrar tekrar karşımıza çıkmasına engel olmaktır. Bu sayede nüfus sayımlarını zaman ve mekan boyutuyla nasıl

değiştirdiği anlaşılmaktadır ve bu işlem yapısal veri içerenler ile elde edilir (Kitchin, 2014, p. 75). Kişisel veri tabanlarını kullanmasa da büyük verinin temelinde değişkenlik vardır çünkü şebekelendirilmiştir. Büyük verinin değeri kişiler hakkındaki veri parçalarının birleştirilerek düzenlenmesi demektir ve kesişen verilerden bir değer çıkarma ile büyük verinin ilişkisellik boyutunu oluşturmaktadır (Boyd, & Crawford, 2011, p. 2).

Esneklik Özelliği

Küçük veri söz konusu olduğunda, seçimlerin yapılmış olmasıyla doğru orantılı bir şekilde, bir proje için saha çalışması yapmak ve analizleri incelemek esnek olamamasından dolayı zor olmaktadır. Ayrıca kişisel veri tabanlarında ölçek sınırlıdır oysa büyük veride yeni alanlar kolayca eklenebilmekte, ölçeklendirilebilmekte ve esnek bir dizayna sahip olmayı sağlamaktadır (Marz, & Warren, 2012).

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada, son yıllarda önemi giderek artan büyük veri konusu kapsamında, Türk sineması alanında çok geniş bir arşiv veritabanı oluşturan Türk Sineması Araştırmaları web sayfasının arşiv veri tabanı incelenmiştir. Çalışmanın amacı, yöntemi ve sınırlılıkları aşağıdaki gibidir.

Amaç

Bu çalışma büyük verinin özelliklerinin kavramsal çerçevede ele alınmasını sinema bağlamında ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçtan hareketle çalışmada öncelikle son dönemlerde bilimsel araştırmalarda sıklıkla yer bulan büyük veri kavramı ve büyük veriye özgü özellikler detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bunun yanı sıra çalışma sinema bağlamında derin bir arşiv sunan Türk Sineması Araştırmaları arşiv veritabanı üzerinden etnografik çevrimiçi derinlemesine nitel ve nicel analizler sunmaktadır. Bu noktada çalışma büyük veri alanında sinema eksenli çalışmalara katkı koyacak nitelikte öneme sahiptir. Çalışmanın sınırlılığını verilerinin bilgisayar donanımlı çevrimiçi ortam verilerinden oluşmasının verdiği değişkenlik özelliği oluştururken analiz yöntemi olarak belirlenen kesitsel süre ile bu kısıtlılığın ortadan kaldırılması çalışmada amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra çalışmada belirlenen kesitsel süre örneklem üzerinden tüm alt arşiv veritabanlarını kapsayacak şekilde analiz edilmiştir. Her alt arşiv veritabanı için belirlenen kodlama cetveli üzerinden içerik analizi bulguları büyük verinin özellikleri bağlamında

değerlendirilmiştir. Çalışmanın son kısmında özellikle eleştirel zeminde yapılan analiz ve sonuçta ortaya koyulan ileriki araştırmalara öneriler ile çalışma sırasında öne çıkan fakat çalışmaya dahil edilmeyen unsurlar ortaya konmuştur.

Çalışmada, yeni veri kaynaklarından daha büyük ve karmaşık veri kümelerinden oluşan 'büyük veri' özelinde Türk Sineması Araştırmaları resmî web sayfası (tsa.org.tr) arşiv veri tabanı incelenmiştir. Çalışmanın amacı, Türk Sineması Araştırmaları resmî web sayfası arşiv veri tabanının, kullanıcılar açısından nasıl bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktır. Ayrıca, Türk Sineması Araştırmaları resmî web sayfası arşiv veri tabanının büyük veri özelinde hangi özellikleri barındırdığını ve bu özelliklerin uygulanabilirliğini analiz etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- Türk Sineması Araştırmaları resmî web sayfası arşiv veri tabanı 'büyük veri' özelliklerini barındırıyor mu? Bu özellikler uygulanabilirlik açısından ne kadar verimlidir?
- TSA arşiv veri tabanının, büyük veri özellikleri açısından içerdiği konuların çeşitliliği, kapsamlılığı, esnekliği, hacmi ve ilişkiselliği ve dizinselliği kullanıcılar açısından nasıl bir bilgi akışı sağlamaktadır?
- Araştırmaya konu olan arşiv veri tabanının değeri göz önünde bulundurulduğunda, sinema alanında ve akademik araştırmalarda bilgiye kolay ulaşma, güvenilir kaynak sağlama gibi konularda nasıl bir bilgi paylaşımı sağlamaktadır?
- Güncelleme hızı açısından, verilerin sunulduğu sayfalarda son güncellenme tarihleri yer alıyor mu?
- Söz konusu arşiv veri tabanı doğru ve güvenilir kaynaklar sunuyor mu?
- TSA arşiv veri tabanının, hem diğer veri tabanlarıyla ilişkisi bakımından hem de kendi arşivinin kapsamlılığı bakımından geniş bir hacmi var mıdır? Yeni kaynakların eklenebilmesi açısından hacmi genişletilebilir ve esnek bir yapıda mıdır?
- Kâr amacı gütmeyen sektörlerde büyük veri kullanımının bilgi ağı oluşturma açısından önemi nedir?

Yöntem

Çalışmada, betimsel yöntem ve arşiv tarama yöntemi kullanılmıştır bu yöntem çerçevesinde kategorisel içerik analizi yapılmıştır. u yolla çalışmada büyük veri arşivi olarak Türk Sineması Araştırmaları resmî web sitesine yönelik betimsel analiz uygulanmıştır. Betimsel analizler için 3 temel hedef belirlenmiştir. Bilgin (2014)'ün üçlü içerik analizi uygulaması yöntemi ile ilk aşamada araştırma hedefleri belirlenmiş, ikinci aşamasında örneklem oluşturulmuş, son olarak da örneklemin bölüneceği birimler için kategoriler belirlenmiştir. Tüm bu aşamaların sonucunda elde edilen veriler analitik betimleme ve yordama yoluyla kategorisel analiz yapılmıştır (Bilgin, 2014, pp. 11-13). Bu yolla çalışmada konuyla ilgili bütün veri tabanı içeriklerinin araştırma problemini incelemek için oluşturulan literatür destekli büyük veri özellikleri bakımından içerik çözümlemesi yapılmıştır (George, 2003, p.21).

Evren ve Örneklem

Çalışmada büyük veri üzerine yürütülen kavramsal tartışmalar veri ve büyük veri kavramsallaştırılması, büyük veri özellikleri ve boyutları açısından ortaya koyulmuştur. Büyük veri konusunda yapılan çalışmaların sıklıkla benzer alanlardaki veri tabanlarına yönelik (sağlık, halkla ilişkiler, bankacılık, devlet kurumları vb. gibi) olması bakımından, Türk Sineması alanına yönelik en kapsayıcı veri tabanı olarak kabul edilebilecek olan Türk Sineması Araştırmaları resmî web sayfası (tsa.org.tr) arşiv veri tabanı amaçlı örneklem tekniği kullanılarak seçilmiştir. Bu yolla, çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada incelenmek üzere belgeler 01.10.2019- 01.11.2019 tarihleri arasında örneklemin resmî web sitesi olan (tsa.org.tr) adresinden indirilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Türk Sineması Araştırmaları'nın web sayfasına ait veriler, katılımcı gözlem tekniği ile veri toplama sağlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Türk sineması alanında en geniş ve en kapsayıcı arşiv veri tabanı sağlayan, Türk Sineması Araştırmaları'nın (tsa.org.tr) web sayfasında kategorilere ayırdığı 8263 film, 50950 kişi, 1265 kitap, 258 dergi, 7975 makale, 1771 söyleşi, 677 tez, 42213 görsel arşiv veri tabanı oluşturmaktadır. Türk Sineması Araştırmaları'nın resmî web sayfasında oluşturulan belgeler 01. 10. 2019-01.11. 2019 tarihleri arasında amaçlı örneklem yöntemiyle taranmış ve araştırmada oluşturulan kodlama cetveli çerçevesinde belgelerin analizleri yapılmıştır.

Araştırmada örneklem olarak seçilen Türk Sineması Araştırmaları web sitesine dair belgeler iki aşamada incelenmiştir. Bu yolla, çalışmanın ilk aşamasında çalışmanın literatüründe açıklanan büyük verinin özellikleri (çeşitliliği, hacmi, hızı, doğruluğu, değeri) çerçevesinde incelenmiştir. İkinci aşamada ise söz konusu örneklem üzerinden belirlenen belgelere yönelik uygulanan betimsel analizde yine literatürde ortaya koyulan büyük verinin boyutları (kapsamlılığı, dizinsellik, çözünürlük, ilişkisellik ve esneklik) göz önünde bulundurularak ortaya konmuştur. Bu bağlamda analitik betimleme ve yordama için kullanılan kayıt birimleri şu şekilde olmuştur:

- Çeşitlilik, Hacim, Hız, Doğruluk, Değer, Kapsamlılık, Dizinsellik, Çözünürlük, İlişkisellik, Esneklik.
- Bütün bu kayıt birimlerine yönelik betimsel analizler aşağıda belirtilen farklı veri tabanları için ayrı ayrı uygulanmıştır. Bu veri tabanları şu şekilde sıralanmaktadır:
- Kitap Veri Tabanı, Film Veri Tabanı, Süreli Yayın Veri Tabanı, Tez Veri Tabanı, Makale Veri Tabanı, Söyleşi Veri Tabanı, Kişiler Veri Tabanı

BULGULAR

TSA arşivinin giriş sayfasında sadece kendi web sayfasının İngilizce seçeneği ile de kullanılabileceği bilgisi içeren görsel bir bağlantı içermektedir. Arşivde bulunan seçeneklerin çeşitliliği ise şöyle; film, kitap, tez, makale, söyleşi, süreli yayınlar ve kişi arşivi. Bu seçeneklerden herhangi biriyle ilgili arama yapıldığında sayfanın sağ üst köşesinde “bilgi ve belge paylaş başlığı altında sosyal medyada (Facebook, Twitter ve Google Plus) paylaşım imkanı sunulmaktadır. Ayrıca sayfa üyelik imkanı da sağladığı için “listene ekle” seçeneği, “yorum yap” ve “TSA arşivine talep gönder” paylaşımlarının çeşitliliği de mevcuttur.

Kitap Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

Bu arşivde kitap seçeneğine gidildiğinde kitapların türlere göre aranabilme özelliği vardır. Herhangi bir tür içeren kitabın sayfası açıldığında sayfanın altında benzer kitapların görselleri ve bağlantıları bulunmaktadır. Ayrıca sayfanın sağ tarafın ilgili içerikler başlığı altında paylaşılan kişi bilgileri, kitap isimleri, filmlerle ilgili bağlantıların içerikleri mevcuttur. Sayfanın sağ alt tarafında yeni yayınlanan kitap reklamları da yer almaktadır.

Ayrıca TSA'nın Facebook beğeni sayfasının görseli ve bağlantısı bulunmaktadır. Sayfanın en altında ise yorum penceresi de vardır.

Kitap konusuyla ilgili birden fazla kategori seçip arama imkanı sağlamaktadır. Ayrıca tarih aralığına göre de arama yapılabilir. Aranacak kelimelerde özetlerde ara ve hepsinde ara seçeneği bulunmaktadır. Ayrıntılı arama seçeneği ile kitabın yazarına ve editörüne göre arama seçeneği sunulmaktadır. Kitapların yayınevi, basım yeri, basım tarihi, dili, türü, konusu, sayfası, materyal numarası, ISBN, kaynakçası hakkında da detaylı künye bilgileri verilmektedir. 34 (otuz dört) farklı dilde arama seçenekleri vardır.

TSA arşiv veri tabanında, Türkiye'de yazılan ilk sinema kitaplarından olduğu bilinen 1933 yılına ait Hilmi A. Malik'in *Türkiye'de Sinema ve Tesirleri* kitabından bu yana çıkmış Türk sineması ile ilgili kitapların neredeyse tamamına yakınının yer aldığı geniş bir Türk sineması kitapları bölümü yer almaktadır. Söz konusu kitaplar ise Bilim ve Sanat Vakfı Kütüphanesi'ne bağlı faaliyetini sürdüren TSA kitaplığında kullanıma açıktır. TSA arşiv veri tabanında yer alan kitaplar, konu edindiği filmler ve kişilerle ilişkilendirilerek veri tabanına kaydedildiği bilgisi verilmektedir. Dolayısıyla bir filme ya da kişiye ait sayfaya gidildiğinde onunla ilgili kitaplar sayfanın sağ tarafında yer alan "İlgili Kitaplar" bölümünde listelenmektedir. Aynı şekilde bir kitabın künye sayfasında da sağ tarafta yer alan "İlgili Filmler" ve "İlgili Kişiler" bölümlerinde o kitabın içeriğinde yer alan film ve kişileri görmek mümkündür. Sayfanın sağ üst köşesinde "bilgi ve belge paylaş başlığı altında sosyal medyada (Facebook, Twitter ve Google Plus) paylaşım imkanı sunulmaktadır. Ayrıca sayfa üyelik imkanı da sağladığı için "listene ekle" seçeneği, "yorum yap" ve "TSA arşivine talep gönder" paylaşımlarının çeşitliliği de içermektedir.

Tablo 3'te TSA resmî web sayfası arşiv veri tabanında yer alan ve türlerine göre ayrılan kitapların sayısal verileri yer almaktadır. Toplam 1265 kitaptan oluşan kitap arşivi veri tabanı arama sayfasında kitaplar türlerine göre ayrılarak arama yapma imkanı sunulmuştur. Film arşivi veri tabanında olduğu gibi herhangi bir kitap birden fazla türü barındırmaktadır. Dolayısıyla bir kitap diğer kitap türleri aramasında görüntülenebilmektedir. Sonuç olarak tabloda gösterilen veriler kitapların toplam sayısı için yanıltıcı olabilir.

Bu bilgiler ışığında, Tablo 3'ün toplam (n=1.980) için frekans değerlerine bakıldığında en yüksek oranla (n=388) araştırma kategorisi kitap arşiv veri tabanı için geçerlidir %19.59. Kitap arşiv veri tabanı için %0.05 en düşük değer (n=1) olacak şekilde birden fazla kategoride (n=6) gözlenmiştir. Bu kategoriler sırasıyla, belge, fotoroman, haber,

resim, başvuru kitapları ve günlük olarak belirlenmiştir. Çizgi-roman kategorisinde veri bulunmamaktadır.

Film Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

Türlere ayrılarak arşivleniş olan bu filmler, birden fazla türü içerdiği için tarama yapıldığında diğer türün kategorisinde de görülebilmektedir. Dolayısıyla bu sayıların toplamı yanıltıcı olabilir. Örneğin; Savaş türü kategorisine giren bir film hem savaş kategorisinde tarandığında görünüyor, hem de tarihi filmler kategorisinde görülebilmektedir. Çok geniş bir tarama özelliği çeşitliliği barındıran sayfada birden fazla film türü kategorisi işaretlenip filmleri tarayabiliyorsunuz. Örnek; Western ve dram türünü işaretleyip filmleri filtrelenebilmektedir. Dolayısıyla bu sayısal veriler yanıltıcı olacaktır.

Taramalarda tarih aralıklarını da işaretleyerek filtreleme işlemi yapılabilmektedir. Ayrıntılı film aramada filmde olan kişiler, filmde olmayan kişiler ve aranacak kelime (sinopsislerde ara, hepsinde ara seçeneği ile) seçenekleri bulunmaktadır. Aranılan filmle ilgili oyuncular, yönetmen, görüntü yönetmeni ile tüm film ekibiyle ilgili bilgiler yer almaktadır. Ayrıca sayfanın sağ alt tarafında bulunan ilgili içerikler seçeneğiyle filmin adının geçtiği kitapların, makalelerin veya dergilerin bilgileri yer almaktadır. Aranılan filmle ilgili detaylı künye bilgilerinin yer aldığı sayfada, ilgili içerikler bölümünde filmle ilgili kitapları, söyleşileri ve makaleleri de görmek mümkündür. Tüm film ekibi başlığı altında da film kişilerinin bağlantıları da sayfada görülebilmektedir. Sayfanın en alt kısmında ise filmin afişlerinden ve haberlerinden oluşan bir foto galeri vardır. Sayfada "bilgi ve belge paylaş başlığı altında sosyal medyada (Facebook, Twitter ve Google Plus) paylaşım imkanı sunulmaktadır. Ayrıca sayfa üyelik imkanı da sağladığı için "listene ekle" seçeneği, "yorum yap" ve "TSA arşivine talep gönder" paylaşımlarının çeşitliliği de mevcuttur.

Tablo 2a ve Tablo 2b'de türlerine göre ayrılmış olan filmlerin TSA resmî web sayfası arşiv veri tabanında türlere göre filmlerin sayısal verileri yer almaktadır. Toplam 8226 filmden oluşan film arşivi veri tabanı arama sayfasında filmler türlere göre ayrılarak arama yapma imkanı sunulmuştur. Aşağıdaki tabloda türlere göre filmlerin sayısal verileri yer almaktadır. Fakat bu sayılar yanıltıcı olabilmektedir. Çünkü bir film birden fazla tür kategorisi aramalarında görüntülenmektedir. Buna ek olarak, Tablo 2a ve 2b için genel olarak frekanslara bakıldığında film arşivi veri tabanı için toplam (n=9.905)

film için %32.74 frekans yüzdesi ile dram kategorisi en fazla (n=3.243), %06 frekans yüzdesi ile müzikal kategorisi en az (n=6) olarak saptanmıştır. Film alt türleri kategorisinin ortaya konduğu Tablo 2b'de suç kategorisi %29.90 ile en fazla veri sunarken (n=419), spor kategorisi %07 ile en az (n=1) veri sunmaktadır.

Sürelî Yayınlar Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

Dergiler konularına göre ayrılmış olmasına rağmen birden fazla ve birkaç konuyu içerebildiği için, aynı dergi birden fazla taramada çıkabilmektedir. Arama seçeneklerinde tarih aralığı, aranacak kelime, isimlerde arama, özetlerde ara, hepsinde ara seçenekleri vardır. Ayrıca dergiler mecra türü (matbu, e-dergi, çevrimiçi), dil ve yayın durumuna göre (devam ediyor, devam etmiyor) filtrelenebilir arama yapılabilmektedir. Seçilen dergi ile ilgili sayfanın sağ tarafında derginin kim tarafından kurulduğu, içeriği, sahibi, yayın yeri, yayın yılı, yayın aralığı, mecra türü, yayın konusu ve dili gibi bilgiler verilmektedir. Arama yapılan herhangi bir derginin diğer sayılarının bağlantıları da sayfanın alt kısmında görülebilmektedir. Ayrıca sayfada dergide bulunan içeriklerin listesinin linkleri de bulunmaktadır. Bu linklerden herhangi birine tıkladığında, başlığı yani makaleyi yazan kişinin ismi ve onunla ilgili bilgilere ulaşabilmek için bağlantı da içermektedir. Yazının yayınlandığı mecra, yayın tarihi, konusu, dili ve kaynakçasını içeren detaylı künye yer almaktadır. Sayfada "bilgi ve belge paylaş başlığı altında sosyal medyada (Facebook, Twitter ve Google Plus) paylaşım imkanı sunulmaktadır. Ayrıca sayfa üyelik imkanı da sağladığı için "listene ekle" seçeneği, "yorum yap" ve "TSA arşivine talep gönder" paylaşımlarının çeşitliliği de sağlamaktadır.

Derginin nerede bulunduğu dair bilgiler ile sayfanın sağ üst köşesinde ilgili sayfanın son güncellenme tarihi de verilmektedir. Dergilere erişim, TSA'nın sayfasına üye olduktan sonra yapılan talep sonucu sağlanabiliyor. Sayfada mevcut olan ilgili içerikler bölümünde, ilgili filmler listesi ile ilgili kişiler listesi yer almaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nda 1914'te yayımlanan ilk sinema gazetesi *Sinema*'dan itibaren yayımlanmış sinema ile ilgili süreli yayınların erişilebilen süreli yayınlar, dijitale aktarılmış, içerik taramaları yapılarak detaylı künyeleri kısmen veri tabanına işlenmiş arşiv veri tabanında bulunmaktadır. Hak sahipleri tarafından izin verilen süreli yayınların Türk sineması ile ilgili içeriklerinin kademeli olarak arşiv veri tabanından web erişimine açık olduğu bilgisi de sayfada belirtilmektedir. Dijitale aktarılan bu süreli yayınların tamamı Bilim ve Sanat Vakfı kütüphanesindeki TSA kitaplığında kullanıma açık olduğu bilgisi verilmiştir.

Tablo 6'da TSA resmî web sayfasının (tsa.org.tr) arşiv veri tabanında bulunan toplam 258 derginin konularına göre sayısal verileri yer almaktadır. Dijital ortama aktarılmış olan bu süreli yayınlar konularına göre ayrılmış ve kategorize edilmiştir. Bu arşiv veri tabanında konulara göre arama yapıldığında bir dergi birden fazla konu içerebildiği için her iki konu aramasında da görüntülenebilmektedir. Dolayısıyla Tablo 6'da (Bknz. Tablolar ve Şekiller) yer alan sayısal veriler toplam sayı konusunda yanıltıcı olabilmektedir. Bu bilgiler ışığında, süreli yayınlar arşiv veri tabanı için toplam (n=394) için en yüksek frekans oranı %64.46 ile sinema kategorisinde rastlanırken (n=254), en düşük oranlar birden fazla kategoride (n=12) sırasıyla, sahne, edebiyat, opera, film, senaryo, fotoğraf, Yeni Türk Sineması, tarih, haber, mimarlık, teknoloji ve romandır (n=1). Gösteri ve siyasi kategoride veri bulunmamaktadır.

Tez Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi üzerinden paylaştığı, Türk sineması ile ilgili şimdiye kadar yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezlerine ait bilgiler, konu etiketlemeleri yapılarak TSA arşiv veri tabanına eklendiği bilgisi de sayfada belirtilmiştir. Tezler tarih aralığına göre aranabilmektedir. Tez arşiv veri tabanı konularına göre bölümlere ayrılmış ve bu konulara göre arama seçeneği sunulmaktadır. Ayrıntılı aramada kelime ara seçeneği ile "isimlerde ara", özetlerde ara ve hepsinde ara seçeneği bulunmaktadır. Sayfanın en altında "üniversite, bölüm ve enstitüye göre de arama imkanı verilmiştir. Görüntülenen tezle ilgili danışmanı, konusu, dili ve tarihiyle ilgili detaylı bilgiler yer almaktadır.

Kaynakça bilgilerini içeren sayfada, tezin özeti ve kaynağın nereden olduğuna dair bilgi ile birlikte tezin yer aldığı kaynakçanın uzantısı yer almaktadır. İlgili içeriklerde tezle ilgili filmlerin uzantıları ve görselleri, ilgili olduğu kişiler uzantısı da bulunmaktadır. Ayrıca listene ekle seçeneği, bilgi/ belge paylaş başlığı ile sosyal medyada paylaşım için linkler, yorum yapma imkanı ile TSA arşivine talep gönder seçeneği yer almaktadır. Son olarak da sayfanın son güncellenme tarihi, TSA'nın Facebook sayfasının uzantısı ile Yeni yayımlanan bir kitap tanıtımı da yer almaktadır.

Türk sineması ile ilgili tezlerin konu edindiği filmler ve kişilerle ilişkilendirilerek TSA arşiv veri tabanına kaydedildiği bilgisi sayfada belirtilmiştir. Bir filme ya da kişiye ait sayfaya gidildiğinde onunla ilgili tezlerin, sayfanın sağ tarafında yer alan "İlgili Tezler" bölümünde listelendiği bilgisi verilmiştir. Farklı dillerde arama seçeneği de sayfada mevcuttur.

Tablo 4'te TSA resmî web sayfasında yer alan arşiv veri tabanında görüntülenen ve konularına göre ayrılarak arama yapma imkanı sunulan tezlerin konularına göre sayısal verileri yer almaktadır. Esnek bir arama özelliği sunulan söz konusu arşiv veri tabanında diğer kategorilerde olduğu gibi tez konuları birden fazla konu başlığı altında görüntülenebilmektedir. Toplam 677 tezin bulunduğu arşiv veri tabanında bulunan tezler YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin arşivinden alındığı belirtilmiştir. Bu bilgiler ışığında toplam (n=987) verinin frekans değerlerine bakıldığında en az oran ile %10 (n=1) 20 (yirmi) farklı kategori bulunmuştur. Bu kategoriler sırasıyla, diksiyon, turizm, Radyo-TV; Sahne ve Görüntü Sanatları, Kültür, Şehircilik ve Bölge Planlama, Film Kuramı, Alman Dili ve Edebiyatı, El Sanatları, Dilbilim, Filmler, Psikiyatri, Halk Bilimi, Amerikan Dili ve Edebiyatı, Antropoloji Sosyoloji, Güzel Sanatlar; Sahne ve Görüntü Sanatları, Film Endüstrisi, Hukuk, Reklam Müzikleri, Nöroloji ve Ekonomidir. Diğer taraftan, tez arşiv veri tabanının en yüksek oranı %43.87 ile Sahne ve Görüntü Sanatları kategorisinde saptanmıştır (n=433). Sinema, hukuk, estetik, sinema ve antropoloji ve medya-iletişim kategorilerinde veri bulunmamaktadır.

Makale Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

Makaleler konulara ayrılarak arama yapılabilir. Birden fazla makale konusu seçimi yapılarak, arama yapılabilir. Fakat sayısal veriler makale konuları için de yanıtıcı olabilir. Örneğin; bir makale hem politik, hem de tarihi makale konusu seçeneklerinde görünebilmektedir. Makale arama seçenekleri; alfabetik sıraya göre, tarih aralıklarına göre, arama yapılacak kelimeler; isimlerde, özetlerde ve hepsinde seçeneğiyle aranırken, 31 dilde arama seçeneğiyle oldukça geniş bir arşiv sağlayabilme özelliği barındırmaktadır. Makalenin yayınlandığı mecra, yayın tarihi, sayfa numarası, dili, konusu ve kaynakçası ile ilgili detaylı künye de yer almaktadır.

Makale arşiv veri tabanı sayfasında, TSA arşiv veri tabanında Osmanlı Türkçesiyle yayınlanan *Yarın, Temaşa, Sinema Mecmuası, Ferah, Artistik Cine, Sinema Postası, Film Mecmuası* gibi Osmanlı dönemi süreli yayınlarla, Taksim Atatürk Kitaplığı'ndan taranan *Sinema ve Tiyatro, Sinema Objektifi, Film Dünyası, Sinema, Sinemagazin, Film Magazin, Senaryo, Sinema 60, Çağdaş Sinema, Mutlak Fikir Estetiği* ve *Sinema* gibi sinema konulu süreli yayınlar, ayrıca BİSAV bünyesinde bulunan *Varlık, Akis, Yankı, Ses, Milliyet Sanat, Hürriyet Gösteri, Birikim, Toplumsal Tarih, Türk Dili* gibi birçok sinema dışı konulu süreli yayınlarda yer alan Türk sineması ile doğrudan ilgili makalelerin kademeli olarak yayına açıldığı makaleler bölümünün yer aldığı bilgisi verilmektedir.

Sürelî yayınlardaki Türk sineması ile ilgili makaleler, konu edindiği filmler ve kişilerle ilişkilendirilerek TSA arşiv veri tabanına kaydedildiği bilgisi de sayfada belirtilmiştir. Filme ya da kişiye ait sayfaya gidildiğinde onunla ilgili makaleler sayfanın sağ tarafında yer alan “İlgili Makaleler” bölümünde listelendiği ifade edilmiştir. Aynı şekilde bir makalenin künye sayfasında da sağ tarafta yer alan “İlgili Filmler” ve “İlgili Kişiler” bölümlerinde makalenin içeriğinde yer alan film ve kişileri de görmek mümkündür. Ayrıca sayfanın en altında “makaleden” başlığı ile makalenin özetini içeren bir paragraf yer almaktadır. Sayfanın en üst köşesine son güncellenme tarihi de eklenmiştir.

Tablo 5’te TSA web sayfasında bulunan arşiv veri tabanında bulunan toplam 7975 makalenin sayısal verileri yer almaktadır. Söz konusu arşiv veri tabanında makaleler konularına göre ayrılarak arama yapma imkanı sunulmaktadır. Konularına göre ayrılarak detaylı aramaları yapılabilen bu makalelerin toplam makale sayısı ile örtüşmeyebilir. Çünkü bir makale birden fazla makale konusu arama sayfasında görüntülenebilmektedir. Bu bilgiler ışığında, makale arşiv kategorisi için toplam (n=8.234) veri arasında en yüksek değerler sırasıyla %24.04 ile film kritiği (n=1.980), %18.64 ile film endüstrisi (n=1.535) ve %12.75 ile film festivallerinde (n=1.050) gözlemlenmiştir. Bunun yanında %0.01 oranla en düşük kategoriler (n=1) ile Türk Sanat Müziği ve spor kategorileri olmuştur. Ontoloji ve radyo kategorilerinde veri bulunmamaktadır.

Söyleşi Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

Söyleşi veri tabanında bulunan söyleşiler konularına göre ayrılmış olup, konuları birden fazla seçenikle arama yapılabilir. Bir söyleşi konusu birden fazla konuyu içerebildiği gibi arama yapıldığında farklı konularda yani birden fazla konu bölümlerinde görülebilmektedir. Bu yüzden sayısal veriler yanıltıcı olabilmektedir. Tarih aralığına, söyleşi yapan kişiye, aranacak kelimeye (isimlerde, özetlerde seçeneği ile) göre tarama seçeneği de sunulan sayfada ayrıntılı arama seçeneğiyle alfabetik sıra ve yıllara göre sıralama yapılabilir. Arşivde bulunan dosyalara erişebilmek için üye olma zorunluluğu vardır. Söyleşi konusu seçildiğinde sayfanın sağ üst köşesinde son güncellenme tarihi bulunmaktadır. Sayfanın sağ tarafında listene ekle, yorum yap, bilgi/belge paylaş (sosyal medyada) ve TSA arşivine talep gönder seçenekleri de vardır. Ayrıca söyleşi yapan kişi arama seçeneği de yer almaktadır. Herhangi bir söyleşiye tıkladığında “hakkında” başlığı ile söyleşi hakkında bir paragraflık bilgi yer almaktadır.

TSA arşiv veri tabanında Osmanlı Türkçesiyle yayınlanan *Yarın, Temaşa, Sinema Mecmuası, Ferah, Artistik Cine, Sinema Postası, Film Mecmuası* gibi Osmanlı Dönemi süreli yayınlar; Taksim Atatürk Kitaplığı'ndan taranan *Sinema ve Tiyatro, Sinema Objektifi, Film Dünyası, Sinema, Sinemagazin, Film Magazin, Senaryo, Sinema 60, Çağdaş Sinema, Mutlak Fikir Estetiği* ve *Sinema* gibi sinema konulu süreli yayınlar ile ayrıca BİSAV bünyesinde bulunan *Varlık, Akis, Yankı, Ses, Milliyet Sanat, Hürriyet Gösteri, Birikim, Toplumsal Tarih, Türk Dili* gibi birçok sinema dışı konulu süreli yayınlarda yer alan Türk sineması ile doğrudan ilgili söyleşilerin kademeli olarak yayına açıldığı yer aldığı söyleşiler bölümü olduğu bilgisi de verilmiştir.

Süreli yayınlardaki Türk sineması ile ilgili söyleşiler konu edindiği filmler ve kişilerle ilişkilendirilerek TSA arşiv veri tabanına kaydedildiği bilgisi de verilmiştir. Bir filme ya da kişiye ait sayfaya gidildiğinde onunla ilgili söyleşiler sayfanın sağ tarafında yer alan "İlgili Söyleşiler" bölümünde listelendiği bilgisi sayfada verilmektedir. Aynı şekilde bir söyleşinin künye sayfasında da sağ tarafta yer alan "İlgili Filmler" ve "İlgili Kişiler" bölümlerinde söyleşinin içeriğinde yer alan film ve kişilerin görülebileceği bilgisi verilmiştir.

Tablo 7'de TSA resmî web sayfasının arşiv veri tabanında yer alan toplam 1771 söyleşinin konularına göre sayısal verileri yer almaktadır. Söz konusu arşiv veri tabanında bulunan söyleşiler konularına göre ayrılarak arşivlenmiş ve bu şekilde görüntülenebilmektedir. Tablo 6'da arşiv veri tabanında söyleşi konularına göre ayrılan veriler birden fazla konuyu içerebilmektedir. Dolayısıyla her iki ve daha fazla konu aramasında görüntülenebilmektedir. Bu da toplam sayı hakkında yanıltıcı olabilmektedir. Sonuç olarak, Tablo 7'de söyleşi kategorisi aramasında bir konuda kaç söyleşi görüntülediği ile ilgili sayısal veriler yer almaktadır. Bu bilgiler ışığında, söyleşi arşiv veri tabanı toplam verileri (n=6.956) arasında en yüksek oran %5.73 ile film endüstrisi kategorisinde rastlanmıştır. Onu takiben sırasıyla yüksek oranlara sahip kategoriler, %5.23 ile film kritiği (n=364), %4.91 ile yönetmenler (n=342) ve %3.57 ile sinema sanatçıları (n=249) olmuştur. En düşük oranlar ise (n=1) sırasıyla, sinema ve fotoğraf ve sinema ve resim kategorilerinde gözlenmiştir.

Kişiler Veri Tabanı Analiz Sonuçları ve Değerlendirmeleri

TSA arşiv veri tabanında yaklaşık 45.000 kayıtlı bir kişi havuzu bulunduğu ve bu havuzda yer alan kişilerin film ekibinden olabileceği gibi Türk sineması ile doğrudan ilgili yazar, tarihçi, derleyen, vb. yayınlarda adı geçenlerin de olabileceği belirtilmiştir.

Havuzda yer alan Türk sinemasında öne çıkan sinema sanatçılarının ayrıntılı bilgilerinin, özgeçmişlerinin ve ilgili görsellerin arşiv veri tabanında paylaşıldığı bilgisi verilmiştir.

Filmlerle ve yayınlarla ilgili kişilerin aynı tabloda değerlendirilmesi, bir yönetmenin yazdığı ya da katkı sağladığı kitapları, süreli yayınları ve tezleri listelemeye, onunla yapılmış söyleşileri tespitte imkan sağlamaktadır. Ancak TSA kapsamında taranan içeriklerin veri girişinin devam etmesi sebebiyle bir kişinin sayfasında listelenen çalışmalarda eksikliklerin söz konusu olabileceği belirtilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Büyük veri, sadece çok büyük miktarda, farklı formatlarda ve sürekli artış içinde olan verileri analiz edebilmek ve arşivleyebilmek için kullanıcılar tarafından üretilen verilerin yanı sıra sensörler ve makinalar tarafından üretilen verileri de içine alan, özellikle kamu kuruluşları ve büyük şirketlerin büyük yatırımlar yaparak yazılımlarını geliştirdikleri verileri kapsamaktadır. Son zamanlarda sadece kamu kuruluşları değil, akademik kurumlar, kâr amacı gütmeyen sektörlerin çeşitli alanlarda bilgi ağı oluşturma amacıyla oluşturdukları arşiv veri tabanları ile verileri de içermektedir. Bilgi ağı oluşturma amacıyla veritabanı sağlama konusuna bir diğer örnek, filmlerin web sitelerinde yer alan izleyici forumları/yorumlarıdır.

Ayrıca sinema alanında bilgi ağı oluşturma açısından izleyici forumları / yorumları üzerine yapılan akademik çalışmalardan *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*'nin 2005 yılında yayınlanan 22. sayısında yer alan "Kurmaca ve Gerçek Arasında *Asmalı Konak-Hayat*" adlı çalışma bahsi geçen konuya örnek teşkil etmektedir. Çalışmanın yazarı Murat İri, *Asmalı Konak* dizisi üzerine yapmış olduğu çalışmada, dizinin web sitesinde yer alan izleyici forumları/yorumlarına dair metin ve okuyucu etkileşimini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde sosyal ağlar üzerinden izleyici katılımı ve etkileşimi ile ilgili birçok akademik araştırma da bulunmaktadır.

Bu kapsamda, sinema alanında çok geniş bir bilgi ağı ve paylaşımı içeren TSA arşiv veri tabanı araştırmada inceleme konusu olmuştur. Büyük verinin bilim alanları açısından da çok önemli olduğu, çeşitli bilim dallarının araştırmalarına arşivlerine yer verilen veri tabanlarının çeşitli kullanıcılarla paylaşılmasına da olanak tanımaktadır. Araştırmada, Türk sineması alanında çok geniş bir arşiv veri tabanı oluşturan TSA web sayfasının arşiv veri tabanı incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen genel bulgular aşağıda

sıralanmıştır. TSA arşiv veri tabanı, 8226 film, 1265 kitap, 258 dergi, 7975 makale, 1771 söyleşi, 677 tez, 42216 görsel ve 50959 kişi bilgisi içermektedir. Çalışmaya ait genel bulgular şu şekilde sıralanabilir:

- Türk sineması ile ilgili oluşturulan geniş bir arşiv veri tabanı sağlayan sayfada kullanıcılar için çeşitli alanlarda arama yapma imkanı sunulmaktadır.
- Araştırma yapılacak konular arasında film, kitap, tez, makale, söyleşi, süreli yayınlar konulara ve türlere ayrılarak arşivlenmiştir.
- Konulara ve türlere göre ayrılarak oluşturulan bilgiler, arşiv veri tabanının oluşturduğu bilgi ağı içerisinde hem kendi başlığı altında hem de diğer başlıklar altında birbiriyle ilişkilendirilerek ayrıntılı ve esnek bir özelliklerle düzenlenmiştir. Örneğin herhangi bir film ile ilgili film türüne göre arama yapma imkanı sunulurken, bir filmin birden fazla türü içerdiği düşünülerek her iki film türü başlığı altında da görünebilmesi sağlanmıştır.
- Bu ilişkisellik ve esneklik özelliğiyle herhangi bir kitap ile ilgili arama yapıldığında, açılan sayfada kitabın içinde bulunan içeriklerle ilgili olan filmler veya kişi bilgilerini içeren kapsamlı bir arama imkanı sunulmaktadır. Bu da oluşturulan arşiv veri tabanının çeşitliliği açısından önem taşımaktadır.
- TSA arşiv veri tabanının içerdiği konuların çeşitliliği, kapsamlılığı, esnekliği, hacmi ve ilişkiselliği dikkate alınarak oluşturulan dizinsellik kullanıcılar açısından önemli bir bilgi akışının sağlanmasına da imkan vermektedir.
- Bu arşiv veri tabanının oluşturduğu geniş ve kapsamlı içeriklerin birbirleriyle ilişkilendirilerek düzen oluşturması, verilerin hızı açısından değerlendirildiğinde son derece olanaklı bir bilgi ağı içerdiğini göstermektedir.
- Araştırmaya konu olan arşiv veri tabanının doğruluğu değerlendirildiğinde güvenilir, kesin ve ana kaynaklardan yararlanıldığı görülmektedir. Örnek verilecek olursa tezler, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden, çeşitli kütüphanelerden, dergilerin ise hak sahiplerinin izin verdikleri ölçüde orijinal kaynaklardan alındığı görülmektedir. Verilerin doğruluğu arama yapılan ve görüntülenen herhangi bir materyalin, içerdiği kaynakçası dahil detaylı künye bilgilerine de yer verildiği gözlenmiştir.

- TSA arşiv veri tabanının, hem diğer veri tabanlarıyla ilişkisi bakımından hem de kendi arşivinin kapsamlılığı bakımından geniş bir hacmi olduğunu göstermektedir. Ayrıca sürekli güncellendiği ve yeni kaynakların da eklendiği düşünüldüğünde hacminin genişletilebilir bir yapıda ve esnek olduğunu göstermektedir.
- Büyük veri, kullanıcılar tarafından oluşturulan geniş bir veri akışını da içerdiği için, araştırılan arşiv veri tabanının sayfasında bulunan paylaşım seçenekleri, yer alan talep oluşturma, sosyal medyada bilgi/belge paylaşma imkanı ve yorum yapabilme seçeneklerinin sunulması büyük veriye ait bütün özellikleri kapsadığını göstermektedir.
- TSA arşiv veri tabanı sayfasını Türkçe veya İngilizce kullanılabildiği görülmektedir. Ayrıca araştırma konularının detaylı aramaları 34 farklı dilde yapılabileceğini sağlayan bir altyapısı olduğu gözlemlenmiştir.
- Araştırmaya konu olan arşiv veri tabanının değeri değerlendirildiğinde ise özellikle sinema alanında ve akademik araştırmalarda bilgiye kolay ulaşma, güvenilir kaynak sağlama gibi konuları içerdiğinden son derece önemli bir bilgi paylaşımı sağladığını göstermektedir.
- Güncelleme hızı değerlendirildiğinde kullanıcılara sayfalarda son güncellenme tarihinin de verildiği görülmektedir. Arşiv veri tabanında bulunmayan fakat detaylı künye bilgileri yer alan kaynakların da çeşitli kütüphanelerde bulunduğu bilgisi ve adreslerinin paylaşıldığı gözlemlenmiştir.
- Ayrıca TSA arşiv veri tabanının çeşitli kütüphaneler, kurumlar ve sinemacılarla işbirliği içerisinde ve arşivin uzman kişilerin bilgisine danışılarak oluşturulduğu tespit edilmiştir. Bu da bilginin doğruluğu ve değeri açısından önem arz etmektedir.
- Bütün bu olanakları sunmasının yanında yeni medya ortamlarında araştırma etiği ve özdüşünümsellik açısından da aşağıda yer alan konular da eleştirel bir zeminde tartışılabilir.
- Çalışmada varılan sayısal veriler araştırmanın bulgular kısmında bilgiye dönüştürülerek tartışılmıştır. Bu yolla bilgi üretim sürecinde oluşan 'büyük veri' kavramına yönelik kodlar sunmaktadır. Fakat üretilen bu bilgiler kimin güçlü kimin güçsüz olduğuna

dair çizgiyi netleştirmekte ve iktidar sınırını arayüzeyi üzerinden tartışılan çalışmada ortaya koymada yetersizdir.

- Araştırmanın kavramları ve araştırmacı açısından TSA üzerinden üretilen farklı öznellik konumları araştırmacı-araştırılan ikiliği noktasında 'katılımcı-etkileşimci' konumunda sorgulanabilir.
- Ayrıca oluşturulan veritabanında görülen ve arşivlenen bazı materyallere ulaşmak için kullanıcıların siteye üye olması ve talep göndermeleri gerekmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde yeni medya çalışmalarında etik konusundaki eğilimlerden biri olan 'emik yaklaşım'la araştırmacının TSA kültürünü içeriden inceleme yani üye olma zorunluluğu tartışmaya açık bir konudur. Sonuç olarak üye olduktan sonra da kullanıcılar talep ettikleri materyallere direkt olarak ulaşmamakta ve süreç uzamaktadır. Aynı zamanda katılımcı kimliğini açık edilmesi etik sürekli tekrar tanımlama durumunu ortaya çıkarmaktadır.
- Sinema alanında büyük veri ile ilgili literatüre bakıldığında dikkat çeken birkaç çalışmadan bahsetmek yerinde olacaktır. "Feature Film Diversity on Australian Cinema Screens: Implications for Cultural Diversity Studies Using Big Data" (Coate, Verhoeven, Arrowsmith, & Zemaityte, 2017) adlı çalışma, Avusturalya sinemasının çeşitliliği özelinde, büyük verinin kullanımı ve kültürel çeşitlilik alanlarına etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırmaya konu olan TSA arşiv veritabanına dair analizler ve değerlendirmeler ise, kullanıcılar açısından nasıl bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyması ve teknik olanakların yanında bilgi üretim sürecinin tüm aşamalarını ele almaktadır.
- Giriş bölümünde de bahsedildiği üzere, büyük veri ve sinema konusu kapsamında literatürde yer alan diğer bir çalışmada, "Kinomatics: A global study into Cinema Data" (Arrowsmith, Verhoeven, Davidson & Coate, 2014) büyük veriyi daha geniş bir yelpazede ele alarak, dijital veri türleri, formatlar ve kaynakların yenilikçi şekilde kullanılabileceği ifade edilmekte fakat, söz konusu çalışmada, büyük veri özellikleri geniş bir yelpazede ele aldığı belirtilse de, sinemanın küresel tüketimine odaklanılmış ve uluslararası film gösterimlerinin akışının ve davranışları özelinde değerlendirmeler yapılmıştır.
- "Belgesel Sinemanın Alternatif Dağıtım ve Gösterim Olanığı Olarak İnternet" (Erkılıç, & Toprak, 2012), adlı çalışma, belgesel film özelinde internet üzerinden film gösterimi

konusunu tartışmaktadır. Çalışma dijital teknolojinin sunmuş olduğu olanakları yapım ve dağıtım özelinde değerlendirmiştir.

- “Dijital Yöntem ve Araçlar Türkiye Sinema Tarihi Çalışmaları Açısından Ne Vaat Ediyor?” (Şavk, 2018), başlıklı çalışmada ise, çevrimiçi video paylaşım platformlarından erişilebilen Yeşilçam filmlerinden yararlanabilme ve erişilebilmesi bağlamında, dijital yöntemlerin sunduğu avantajlar özelinde bir değerlendirme içermektedir.
- Bütün bu bilgiler ışığında, ilgili literatür de göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışma tez, kitap, söyleşi, film, makale, süreli yayın gibi çeşitliliğe sahip Türk Sinema Araştırmaları arşiv veritabanını dijital teknolojilerin sunduğu avantajlarla birlikte, büyük verinin sunduğu çevrimiçi platformlarla bağlantıları, diğer arşiv veri tabanları ile bağlantıları ve en önemlisi kullanıcılar açısından nasıl bir yapıya sahip olduğuna dair değerlendirmeler içermesi bakımından konuyu daha geniş bir yelpazede incelemektedir. Dolayısıyla TSA arşiv veritabanı, diğer arşiv veritabanlarıyla olan bağlantıları, bilgiye erişilebilirlik açısından sunmuş olduğu çeşitliliğin ve farklı arşiv veritabanlarıyla bağlantılarının da incelenmesini içerdiği için, büyük verinin bütün özelliklerinin ortaya koyulması ve değerlendirilmesi bakımından farklılığını ortaya koymaktadır.

Araştırmaya konu olan TSA arşiv veri tabanı, büyük verinin özellikleri açısından değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada arşiv veri tabanının, teknik özellikler açısından değil, kullanıcılar açısından nasıl bir yapıya sahip olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Oluşturulan tabloların sayısal sonuçları ise sayfanın en sonunda eklerde yer almaktadır.

Bu çalışmada ortaya koyulan bilgiler ışığında gelecek çalışmalarda haritası çıkarılan ağın çözümlenmesiyle ilgili yapılacak çalışmalarda merkezi aktörlerin hesaplanması ve böylelikle farklı roller, gruplaşmalar, kümeleşmeler vazifesi gören çeşitli veri tabanlarının hangi kullanıcılara köprü vazifesi gören aktörler olarak ele alınıp saptanması önemli veriler ortaya koyacaktır. Bunun yanı sıra internet üzerinde ve içinde bulunma durumundan türeyen çevrimiçi olma, siber uzama dahil olma ve ağda olma kavramları çerçevesinde incelenecek olan çalışmalarda, TSA arayüzü kullanılabilir. Ayrıca TSA arayüzü üzerinden kullanıcı temelli yaklaşımla heterojen kullanıcıların kullanım alışkanlıkları, süreleri, yöntemleri ve veritabanları hakkındaki görüşleri ilerleyen araştırmalarda ortaya koyulabilir. Bununla birlikte internet ve ağ hem kitlesel hem de

biyresel bir alan olduğu için içerik temelli yaklaşımda metinlere uygulanacak metin temelli çözümlerle kullanıcıları arasında kullanılan içeriklere yönelik analizler üzerinden ağ mimarisi olarak katılımcı kültür eleştirel yaklaşımla ortaya koyulabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

- Aktan, E. (2018). Büyük veri: Uygulama alanları, analitiği ve güvenlik boyutu. *Bilgi Yönetimi*, 1(1), 1-22.
- Arrowsmith, C., Verhoeven, D., Davidson, A., & Coate, B. (2014). Kinomatics: A global study into cinema data. *Geospatial Science Research 3. School of Mathematical and Geospatial Science, RMIT University*. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.664.7755&rep=rep1&type=pdf>
- Bayrakci, S. (2015). *Sosyal Bilimlerdeki Akademik Çalışmalarda Büyük Veri Kullanımı* (MA Thesis, Marmara University, Institute of Social Sciences, Istanbul, Turkey).
- Beyer, M. A., & Laney, D. (2012). *The Importance of 'Big Data': A Definition*. Stamford, CT: Gartner.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnekler Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Boyd, D., & Crawford, K. (2011). Six provocations for big data. A Decade in Internet Time: Symposium on the Dynamics of the Internet and Society, pp. 1-17. Retrieved from http://softwarestudies.com/cultural_analytics/Six_Provocations_for_Big_Data.pdf
- Boyd, D., & Crawford, K. (2012). Critical questions for big data: Provocations for a cultural, technological, and scholarly phenomenon. *Information, Communication & Society*, 15(5), 662-679. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878>
- Burnham, K. (2014). Facebook's WhatsApp buy: 10 staggering stats. *InformationWeek*. Retrieved from <https://www.informationweek.com/software/social/facebook-whatsapp-buy-10-staggering-stats-/d-id/1113927>
- Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly*, 4, 1-24.
- Chen, M., Mao, S., & Liu, Y. (2014). Big data: A survey. *Mobile Network and Applications*, 19, 171-209. <https://doi.org/10.1007/s11036-013-0489-0>
- Coate, B., Verhoeven, D., Arrowsmith, C., & Zemaityte, V. (2017). Feature film diversity on Australian cinema screens: Implications for cultural diversity studies using big data. In M. D. Ryan, B. Goldsmith (Eds.), *Australian Screen in the 2000s* (pp. 341-360). Retrieved From: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-48299-6_16

- Dijcks, J. P. (2012). Oracle: Big data for the enterprise. *Oracle White Paper*, 16.
- Dodge, M., & Kitchin, R. (2003). Codes of life: Identification codes and the machine-readable world. *Environment and Planning D: Society and Space*, 23(6), 851-881. <https://doi.org/10.1068/d378t>
- Doğan, M. (2014). *Büyük Veri'nin Kişiler ve Kurumlar Üzerindeki Etkileri* (Doctoral dissertation, Istanbul Bilgi University, Institute of Social Sciences, Istanbul, Turkey).
- Dumbill, E. (2012). What is big data? Retrieved from <http://radar.oreilly.com/2012/01/what-is-big-data.html#velocity>.
- Erkılıç, H., & Toprak, A. G. (2012). Belgesel sinemanın alternatif dağıtım ve gösterim olanağı olarak internet. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 2(2), 10-16. Retrieved From: https://acikerisim.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/1055/tojdac_v02i202.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Fisher, D., DeLine, R., Czerwinski, M., & Drucker, S. (2012). Interactions with big data analytics. *Interactions*, 19(3), 50-59.
- Galli, T. (2012). Get More from RFID: Extract Real Value from Big Data. HP White Paper.
- Gantz, J., & Reinsel, D. (2011). Extracting Value from Chaos. *IDC iView*, 1142(2011), 1-12. Retrieved from <https://www.emcgrandprix.com/collateral/analyst-reports/idc-extracting-value-from-chaos-ar.pdf>
- George, A. L. (2003). İçerik çözümlemesinde nicel ve nitel yaklaşımlar. In M. S. Çebi (Ed.), *İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi* (pp. 9-47). Ankara, Turkey: Alternatif Yayınları.
- Gerhardt, B., Griffin, K., & Klemann, R. (2012). Unlocking value in the fragmented world of big data analytics. *Cisco Internet Business Solutions Group*, 7.
- Hilbert, M., & Lopez, P. (2012). How to measure the world's technological capacity to communicate, store and compute information? Part 1: Results and scope. *International Journal of Communication*, 6, 956-979.
- Hill, K. (2012). Max Schrems: The Austrian thorn in Facebook's side. Retrieved From: <http://www.forbes.com/sites/kashmirhill/2012/02/07/the-austrian-thorn-in-facebooks-side/>
- IDC iView. (2010). A Digital Universe Decade – Are You Ready? IDC iView. Retrieved from: https://gigaom.files.wordpress.com/2010/05/2010-digital-universe-iview_5-4-10.pdf
- İri, M. (2005). Kurmaca ve Gerçek Arasında Asmalı Konak-Hayati. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 22. Retrieved From <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuifd/issue/22867/244233>
- Kaisler, S., Armour, F., Espinosa, J. A., & Money, W. (2013). Big data: Issues and challenges moving forward. 46th Hawaii International Conference on In System Sciences (pp. 995-1004). Hawaii: IEEE.
- Kitchin, R. (2014). *The Data Revolution: Big Data, Open Data, Data Infrastructures and Their Consequences*. London, UK: Sage.
- Manyika, M. C., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., & Byers, A. H. (2011). Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity. Retrieved from http://www.mckinsey.com/Insights/MGI/Research/Technology_and_Innovation/Big_data_The_next_frontier_for_innovation
- Marr, B. (2014). Big data: The 5 vs everyone must know. Retrieved From <https://www.linkedin.com/pulse/20140306073407-64875646-big-data-the-5-vs-everyone-must-know>.

- Marz, N., & Warren, J. (2015). *Big Data: Principles and Best Practices of Scalable Real-time Data Systems*. New York, USA: Manning Publications Co.
- Mauro, A. D., Greco, M., & Grimaldi, M. (2014). What is big data? A consensual definition and a review of key research topics. 4th International Conference on Integrated Conference (pp. 97-104). New York: AIP Conference Proceedings.
- De Mauro, A., Greco, M., Grimaldi, M., & Nobili, G. (2016). Beyond data scientists: A review of big data skills and job families. *Proceedings of IFKAD, 1844-1857*.
- Mayer-Schonberger, V., & Cukier, K. (2013). *Büyük Veri* (B. Erol, Trans.). İstanbul, Turkey: Palome Yayıncılık.
- NASA Technology. (2015). Landsat Data Enriches Google Earth. Retrieved from http://spinoff.nasa.gov/Spinoff2015/ee_1.html
- Rosenberg, D. (2013). *Data Before the Fact*. Oregon, USA: Text for American Historical Association.
- Ruffatti, G. (2013). Value is the most meaningful v for big data. Retrieved from <http://blog.spagoworld.org/2013/03/value-is-the-most-meaningful-v-for-big-data/>
- Sankur, B. (2004). *Bilişim Sözlüğü*. İstanbul, Turkey: Pusula Yayıncılık.
- Schroek, M., Shockley, R., Smart, J., Romero-Morales, D., & Tufano, P. (2012). Analytics: The Real-World Use of Big Data. *IBM Global Business Services, 12*(2012), 1-20.
- Shneiderman, B. (2008). Science 2.0. *Science, 319*, 1349-1350. Retrieved from <https://www.cs.umd.edu/~ben/papers/Shneiderman2008Science.pdf>
- Suthaharan, S. (2013). A single-domain, representation-learning model for big data classification of network intrusion. *International Workshop on Machine Learning and Data Mining in Pattern Recognition* (pp. 296-310). BerlinHeidelberg: Springer.
- Sütcü, C. S., & Çiğdem, A. (2013). *Elektronik Ticaretten Sosyal Ticarete Dönüşüm Süresinde Ölçümleme*. İstanbul, Turkey: Derin Yayınevi.
- Şavk, S. (2018). Dijital yöntem ve araçlar Türkiye sinema tarihi çalışmaları açısından ne vaat ediyor? *Sinecine, 9*(1), 199-208.
- Ward, J. S., & Barker, A. (2013). Undefined by data: A survey of big data definitions. *ArXiv Preprint, 1309*.
- Zadrozny, P., & Kodali, R. (2013). *Big Data Analytics Using Splunk: Deriving Operational Intelligence from Social Media, Machine Data, Existing Data Warehouses, and Other Real-Time Streaming Sources*. New York, USA: Apress.

TABLolar VE ŞEKİLLER

Tablo 1: Büyük Veri Tanımları

Kaynak	Büyük Veri Tanımı
Dijcks (2012)	Büyük veriyi tanımlayan 4 (dört) özellik hız, hacim, değer ve çeşitliliğidir.
Suthaharan (2013)	3 (üç) özelliği vardır: süreklilik, nicelik ve karmaşıklık.
Schroek et al. (2012)	Büyük veri dijital pazarda firmalara fırsatlar yaratan hacim kazandıran, rekabette avantaj sağlayan, hız, çeşitlilik ve doğruluk özelliklerini taşıyan bir unsurdur.
Beyer, & Laney (2012)	İnovatif ve maliyeti ucuz bilgi işleme şekilleri doğru çıkarımlarda bulunan ve karar veren öğelerdir.
Ward, & Barker (2013)	MapReduce, NoSQL ve makine öğrenmesi gibi yöntemleri kapsayan büyük ve karmaşık veri setlerinin analizi ve depolanması.
Dumbill (2013)	Klasik veri tabanlarının işlem kapasitelerini aşan veriye denir.
Fisher et al. (2012)	Kolayca baş edilemeyen ve işlenemeyen veridir.
Shneiderman (2008)	Ekrana sığamayacak kadar büyük olan veri setidir.
Manyika et al. (2011)	Geleneksel veri tabanı yazılım araçlarını depolayıp, analiz edemediği ve yönetemediği veya bunları yapma kapasitesini aşan büyüklükteki veri kümeleridir.
Chen et al. (2012)	Karmaşık, çok büyük ve gelişmiş veri depolama, analiz, yönetme ve görselleştirme teknolojileri gerektiren analitik teknikler ve veri kümeleridir.
Boyd, & Crawford (2012)	Analiz, teknoloji ve mitolojinin birbiriyle ilişkisine dayanan teknolojik, kültürel ve bilimsel bir olgudur.
Mayer-Schönberger, & Cukier (2013)	Toplumu düzenleme ve anlama biçimimizi değiştiren, bilgiyi analiz etmemizde üç değişimi temsil eden olgudur: Daha fazla veri, daha dağınık veri ve nedensellikten korelasyona geçişir.

Kaynak: Mauro, Greco, & Grimaldi, 2014 p.7'den uyarlanmıştır (as cited in Bayrakçı, 2015, p. 22-23).

TSA Arşivi Tablo Listesi

Tablo 2a: Film Arşivi Veri Tabanı

Film Türü	F	%
Dram	3243	32.74
Korku	188	1.89
Gerilim	180	1.81
Bilim Kurgu	15	15
Melodram	1863	18.80
Komedi	1651	16.66
Belgesel	28	.28
Müzikal	6	.06
Western	50	.50

Aksiyon	845	8.53
Fantastik	141	1.42
Macera	1285	12.97
Animasyon	19	.19
Erotik	367	3.70
Döküdrama	24	.24
Toplam	9.905	100

Tablo2b: Film Alt Türü Arşivi Veri Tabanı

Film Alt Türü	F	%
Politik	114	8.13
Biyografik	53	3.78
Dini	38	2.71
Psikolojik	62	4.42
Spor	1	.07
Tarihi	371	26.48
Suç	419	29.90
Epik	15	1.07
Yol/Yolculuk	7	.49
Savaş	129	9.20
Polisiye	172	12.27
Masal	13	.92
Gizem	7	.49
Toplam	1.401	100

Tablo 3: Kitap Arşiv Veri Tabanı

Kitap Türü	F	%
Akademik	36	1.81
Ansiklopedi	18	.90
Belge	1	.05
Biyografi	208	10.50
Çizgi Roman	0	0
Deneme	31	1.56
Derleme	65	3.28
Fotoroman	1	.05
Haber	1	.05
Katalog	187	9.44
Mektup	9	.45
Oyun/Piyes	6	.30
Senaryo	98	4.94
Sinema Tarihi	127	6.41
Teknik	32	1.61
Albüm	4	.20
Araştırma-İnceleme	388	19.59
Belgesel	6	.30

Eğitim	5	.25
Günce	2	.10
Hikaye	6	.30
Kaynak/Referans Kitap	166	8.38
Otobiyografi	17	.85
Resim	1	.05
Şiir	5	.25
Söyleşi- Röportaj	139	7.02
Tiyatro	15	.75
Anı	82	4.14
Başvuru Kitapları	1	.05
Dergi	12	.60
Eleştiri	83	4.19
Günlük	1	.05
İletişim/Medya	3	.15
Kuram	41	2.07
Öykü	4	.20
Roman	51	2.57
Sinema Araştırmaları	60	3.03
Sözlük	19	.95
Yıllık-Kronik	49	2.47
Toplam	1980	100

Tablo 4: Tez Arşiv Veri Tabanı

Tez Konusu	F	%
Sinema ve Sosyoloji	14	1.41
Güzel Sanatlar	57	5.77
Din	10	1.01
İletişim Bilimleri	91	9.21
Türk Dili ve Edebiyatı	12	1.21
Eğitim ve Öğretim	2	.20
Tarih	13	1.31
Türk İnkılap Tarihi	2	.20
Siyasal Bilimler	9	.91
İşletme	4	.40
Reklamcılık	8	.81
Radyo – Televizyon	166	16.81
Felsefe	5	.50
Halkla İlişkiler	2	.20
Biyografi	2	.20
Batı Dilleri ve Edebiyatı	2	.20
Diksiyon	1	.10
Turizm	1	.10
Radyo - Televizyon; Sahne ve Görüntü Sanatları	1	.10
Kültür	1	.10

Şehircilik ve Bölge Planlama	1	.10
Film Kuramı	1	.10
Sinema ve Hukuk	0	0
Sinema ve Tarih	3	.30
Sinema Tarihi	3	.30
Sinema ve Müzik	2	.20
Alman Dili ve Edebiyatı	1	.10
El Sanatları	1	.10
Dilbilim	1	.10
Filmler	1	.10
Sosyoloji	65	6.58
Sahne ve Görüntü Sanatları	433	43.87
Halk Bilimi (Folklor)	6	.60
Radio - Televizyon Sahne ve Görüntü Sanatları	3	.30
Psikoloji	6	.60
Sanat Tarihi	6	.60
Mimarlık	8	.81
Antropoloji	3	.30
Psikiyatri	1	.10
Kamu Yönetimi	2	.20
Müzik	7	.70
Gazetecilik	6	.60
İç Mimari ve Dekorasyon	2	.20
Halk Bilimi	1	.10
Amerikan Dili ve Edebiyatı	1	.10
Antropoloji Sosyoloji	1	.10
Güzel Sanatlar; Sahne ve Görüntü Sanatları	1	.10
Estetik	0	0
Milliyetçilik	2	.20
Yeni Türk Sineması	8	.81
Film Endüstrisi	1	.10
Sinema ve Antropoloji	0	0
Sinema ve Edebiyat	3	.30
Medya-İletişim	0	0
Hukuk	1	.10
Reklam Müzikleri	1	.10
Nöroloji	1	.10
Ekonomi	1	.10
Toplam	987	100

Tablo 5: Makale Arşiv Veri Tabanı

Makale Konusu	F	%
Film Endüstrisi	1535	18.64
Sinema Sanatçıları	517	6.27
Osmanlı Dönemi Sinema	25	.30
Belgesel Sinema	55	.66
Kadın Sinema Sanatçıları	152	1.84
Tiyatrocular Dönemi	9	.10
Cumhuriyet Dönemi Sinema	63	.76
Sinema ve Edebiyat	107	1.29
Ontoloji	0	0
İletişim/Medya	428	5.19
Film Festivalleri	1050	12.75
Radyo	0	0
Bildiri	11	.13
Sinema ve Fotoğraf	3	.03
Kısa Film	50	.60
Tiyatro Sanatçıları	26	.31
Film Kritiği	1980	24.04
Sinema Tarihi	347	4.21
Sinema ve Tiyatro	15	.18
Kent ve Sinema	10	.12
Kurtuluş Savaşı Dönemi Sinema	3	.03
Yapımcılar	19	.23
Sinema ve Tarih	19	.23
Magazin	98	1.19
Türk Sanat Müziği	1	.01
Sinema Derneği	242	2.93
Sinema ve Müzik	36	.43
Öykü	2	.02
Tanıtım Yazısı	585	7.10
Dizi Film	32	.38
Politik Sinema	27	.32
Yönetmenler	388	4.71
Erotik Sinema	5	.06
Tiyatro	76	.92
Korku Sineması	26	.31
Film Kuramı	59	.71
Yeni Türk Sineması	68	.82
Sinema ve Din	17	.20
Sinema ve Sosyoloji	82	.99
Sinema ve Psikoloji	19	.23
Sinema ve Felsefe	16	.19
Senaryo Kuramı	19	.23
Sinema ve Spor	1	.01
Sinema ve Sanat	11	.13
Toplam	8.234	100

Tablo 6: Süreli Yayınlar Arşiv Veri Tabanı

Dergi Konusu	F	%
Sinema	254	64.46
Eğitim	2	.50
Radyo	8	2.03
Sahne	1	.25
Edebiyat	1	.25
Moda	7	1.77
Opera	1	.25
Film	1	.25
Senaryo	1	.25
Resim	2	.50
Fikir	6	1.52
Spor	4	1.01
Kültür	5	1.26
Gençlik	2	.50
Politik Sinema	2	.50
Fotoğraf	1	.25
Video	8	2.03
Yeni Türk Sineması	1	.25
Gösteri	0	0
Tiyatro	29	7.36
İlmî	3	.76
Magazin	14	3.55
Sanat	23	5.83
Kadın	3	.76
İçtimaî	3	.76
Siyasî	0	0
Güzel Sanatlar	3	.76
Tarih	1	.25
Aktüalite	12	3.04
Müzik	12	3.04
Siyaset	2	.50
Sosyete	2	.50
Haber	1	.25
Televizyon	6	1.52
Mimarlık	1	.25
Teknoloji	1	.25
Roman	1	.25
Toplam	394	100

Tablo 7: Söyleşi Arşiv Veri Tabanı

Söyleşi Konusu	F	%
Yönetmenler	342	4.91
Sinema Sanatçıları	249	3.57
Yapımcılar	20	.28
Film Kuramı	11	.15
Sinema Tarihi	5	.07
Tiyatro Sanatçıları	24	.34
Senaryo Kuramı	2	.02
Korku Sineması	18	.25
Sinema ve Fotoğraf	1	.01
Tanıtım Yazısı	3	.04
Dizi Film	34	.48
Yeni Türk Sineması	15	.21
Senaryo	7	.10
Sinema	26	.37
Sinema ve Din	5	.07
Politik Sinema	11	.15
Sinema ve Sosyoloji	31	.44
Belgesel Sinema	27	.38
Filmler	48	.69
Animasyon Sinema	4	.05
Sinema ve Resim	1	.01
Film Kritiği	364	5.23
Film Endüstrisi	399	5.73
İletişim/Medya	74	1.06
Sinema ve Edebiyat	18	.25
Film Festivalleri	75	1.07
Kent ve Sinema	6	.08
Sinema ve Müzik	29	.41
Kadın Sinema Sanatçıları	107	1.53
Magazin	3	.04
Sinema ve Psikoloji	2	.02
Toplam	6.956	100

